

A magyar doktori iskolák nemzetköziesedésének vizsgálata

Dr. Kovács Laura
Tempus Közalapítvány
2019. június 5.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

AZ ELŐADÁS FELÉPÍTÉSE:

- A doktori kutatás háttere, módszerei
- A doktori iskolák nemzetköziesítési tevékenysége
- Külföldi hallgatók a magyar doktori iskolákban
- A doktori képzés és a munkaerőpiac
- Összegzés, szakpolitikai javaslatok

A KUTATÁS HÁTTERE, MÓDSZEREI

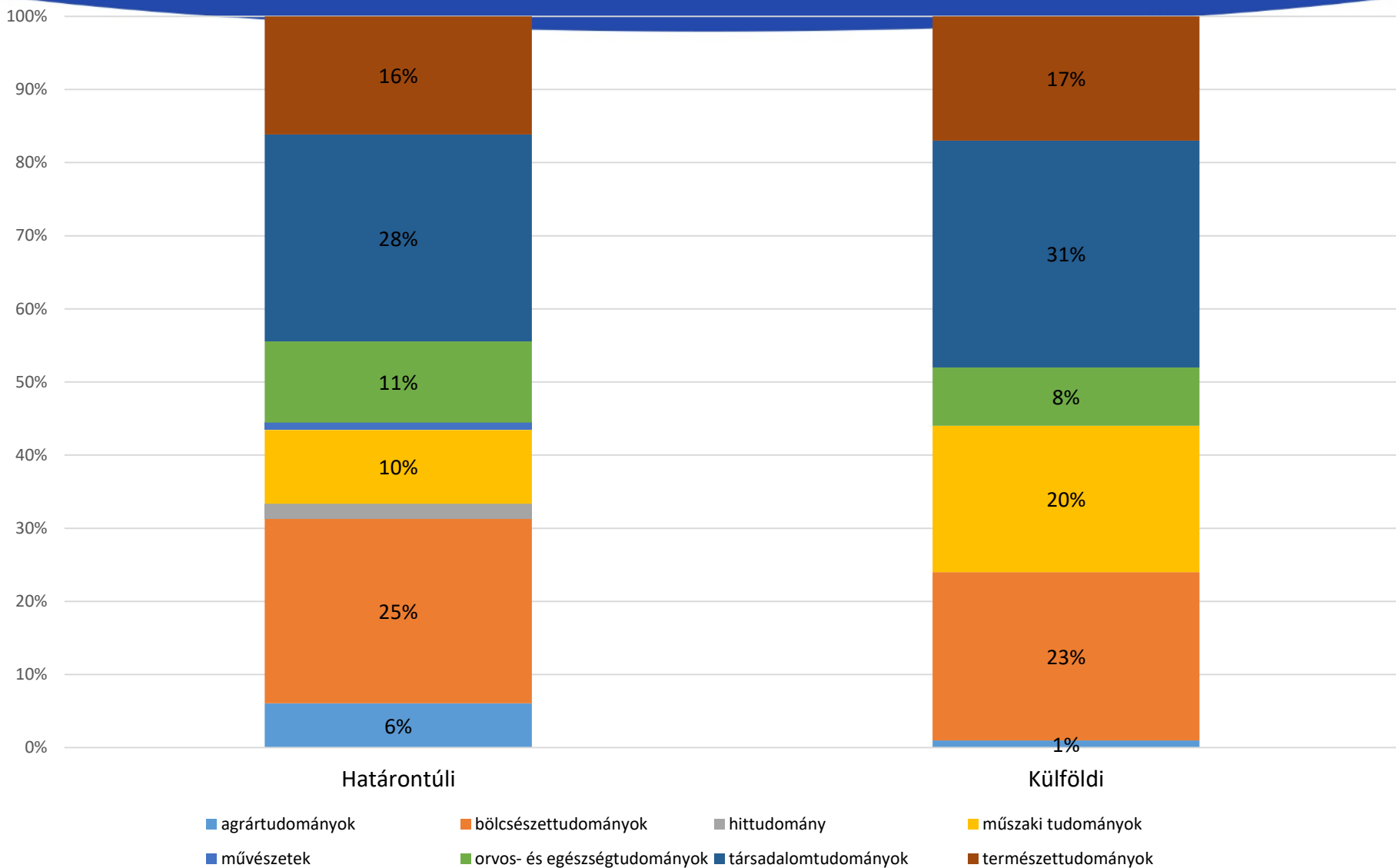
Eszköz	Célcsoport	Minta nagysága	Alapmegoszlások
Kvantitatív módszerek			
1. Felsőoktatási adminisztratív adatbázisok elemzése	FIR, DPR, TKA adatbázisai	teljes körű	
2. Online adatfelvétel az egyetemi alkalmazottak és hallgatók körében 2017 október–novemberében	Felsőoktatási vezetők, nemzetközi koordinátorok, oktatók	205 fő 32 intézményből	A válaszadók 45%-a vezetői pozíciót tölt be, 44% oktató vagy szakvezető és 11% nemzetközi koordinátor 21 doktoriiskola-vezető és 7 doktoriprogram-vezető
	A magyar felsőoktatásban tanuló magyar és külföldi hallgatók	2739 fő 35 intézményből	A kitöltők 61%-a külföldi, 37%-a magyar és 2% határon túli magyar tanuló 13%-a (354 fő) doktorandusz, ebből 83% külföldi
Kvalitatív módszer			
3. Dokumentumelemzés, szakirodalom-elemzés	Felsőoktatási intézmények és doktori iskoláik magyar és angol nyelvű honlapjai, szabályozási dokumentumainak elemzése	a megrendelő által megjelölt intézményi kör	
4. Interjúk az egyetemi vezetők, nemzetközi koordinátorok és magyar és külföldi doktoranduszok körében	Felsőoktatási vezetők, doktoriiskola-vezetők, nemzetközi koordinátorok, oktatók	28 fő (ebből 11 doktoriiskola-vezető vagy tudományos dékánhelyettes)	BCE, BME, ELTE, Óbudai Egyetem, PTE, SZTE,, CEU
	A magyar felsőoktatásban tanuló magyar és külföldi doktori hallgatók	34 fő (15 külföldi, 19 magyar)	BCE, BME, ELTE, Óbudai Egyetem, Soproni Egyetem, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, PTE, SZTE, DE, PPKE
5. Fókuszcsoportos beszélgetés, személyes és telefonos interjúk	Vállalatok és kutatóintézetek képviselői	Két fókuszcsoportos beszélgetés, nyolc interjú	MTA Társadalomtudományi Intézet, BCE, ELTE, Hétfa Kutatóintézet, Budapest Intézet Telecom és partnerei Bay Zoltán Kutatóintézet, Graphisoft, Richter Gedeon, Ericsson, Vodafone, Fejlesztő cégek: Beck and Partners, Aarensen, VPS Group Kft., Tesk, Randstad

AZ ADATOK TÜKRÉBEN (FORRÁS: FIR, KSH)

Felsőoktatás összesen				
Tanév	Összes hallgató	Magyar	Külföldi	Külföldiek aránya
2006/07. ősz	416 348	400 292	16 056	4%
2011/12. ősz	359 824	337 928	21 896	6%
2016/17. ősz	287 018	259 547	27 471	10%
Doktori képzés				
Tanév	Összes hallgató	Magyar	Külföldi	Külföldiek aránya
2006/07. ősz	7 784	7 065	719	9%
2011/12. ősz	7 254	6 449	805	11%
2016/17. ősz	7 358	6 007	1 351	18%
Külföldiek doktori képzése				
Tanév	Magyar kötődéssel nem rendelkező külföldi	Határon túli	Külföldi aránya	Határon túliak aránya
2006/07. ősz	48	671	7%	93%
2011/12. ősz	98	707	12%	88%
2016/17. ősz	471	880	35%	65%

- A nemzetközi trendektől való eltérés:
 - Nemzetközi hallgatók elsősorban bachelor, master szinten
 - Ennek ellenére dinamikus bővülés
 - Magyar doktoranduszok hallgatói mobilitása alacsony

HATÁRON TÚLI ÉS KÜLFÖLDI PHD HALLGATÓK ARÁNYA TUDOMÁNYTERÜLETENKÉNT, 2016/17 (N=511 ÉS 881)

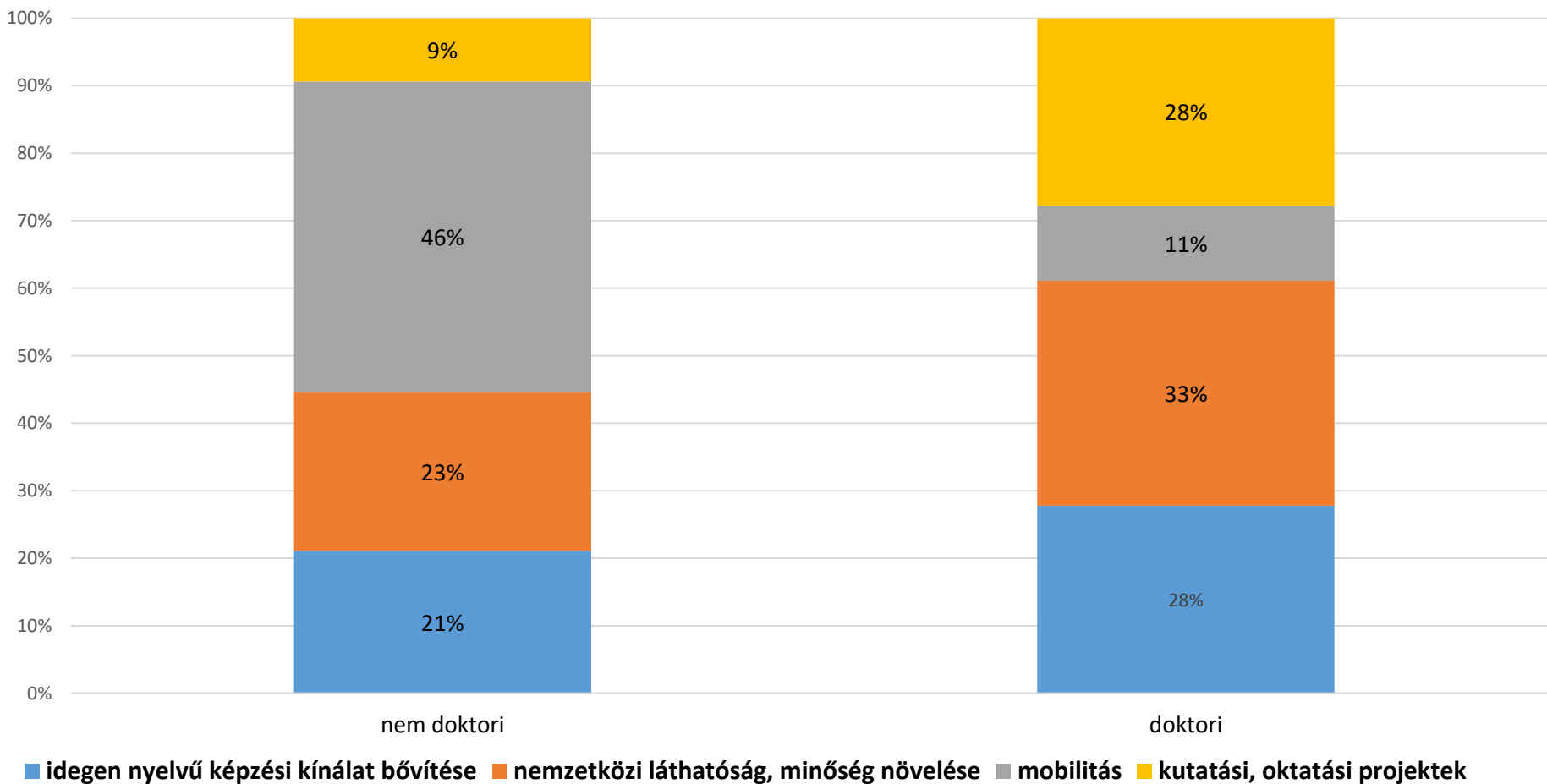

A DOKTORI ISKOLÁK NEMZETKÖZIESÍTÉSI TEVÉKENYSÉGE

- Kisebb hangsúly a mobilitáson
 - Nem formális cél, hogy a doktoranduszok rendelkezzenek külföldi tapasztalattal
- Curriculum nemzetköziesítése, idegen nyelven írt disszertációk
- Integráció
- Eltérő perspektívák az akadályokat tekintve

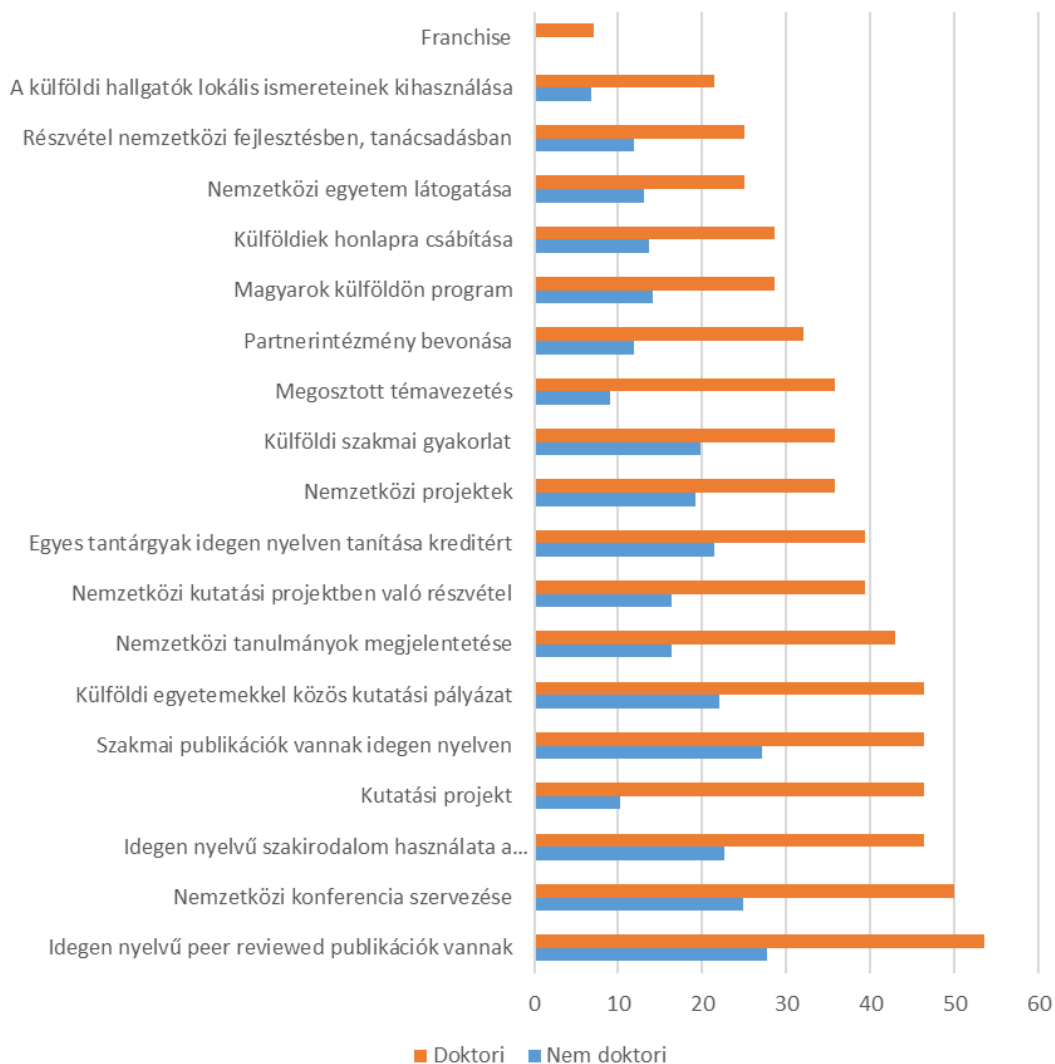
A DOKTORI ISKOLÁK NEMZETKÖZIESÍTÉSI TEVÉKENYSÉGE

A nemzetköziesedési stratégia céljai (%) (N=146, ebből doktoriiskola-vezető, programvezető = 18)

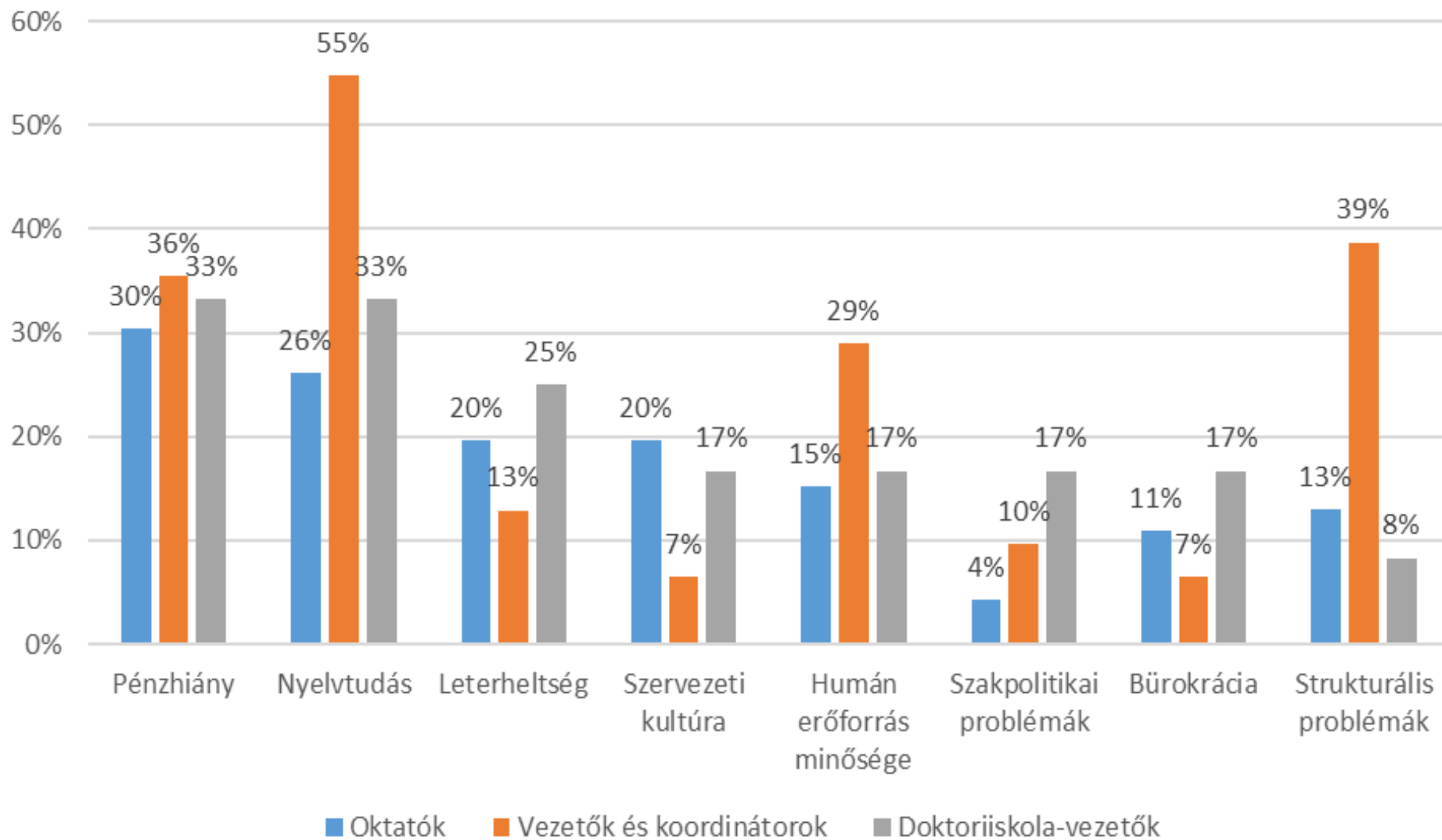

A DOKTORI ISKOLÁK NEMZETKÖZIESÍTÉSI TEVÉKENYSÉGE

Nemzetközi aktivitások, ahol a doktori iskolák szignifikánsan aktívabbak (N=205), (%)

A nemzetköziesedés akadályai, N=89

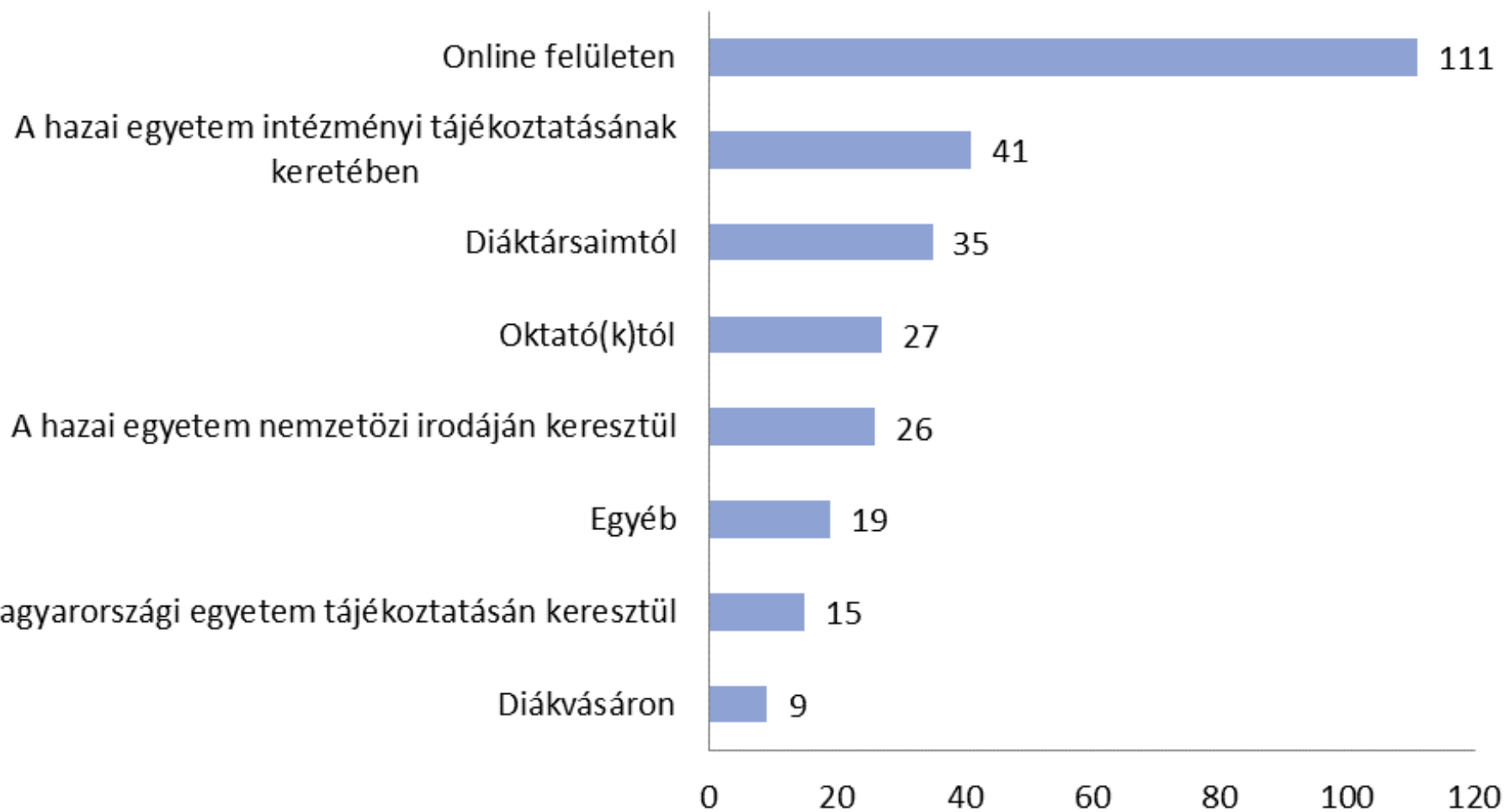
KÜLFÖLDI HALLGATÓK A MAGYAR DOKTORI ISKOLÁKBAN

Folyamatelemzés és hallgatói szintű vizsgálat a kutatás során:

- Toborzás, felvételi – minőségi kérdések
- Belépés, adminisztráció – szolgáltatások kérdése
- Képzés, oktatás
- Kutatás, disszertáció
- Szigorlat/komplex vizsga – minőségi garancia?
- Fokozatszerzés - kevés információ

KÜLFÖLDI PHD HALLGATÓK A MAGYAR DOKTORI ISKOLÁKBAN

Hogyan szereztél tudomást a képzésről?

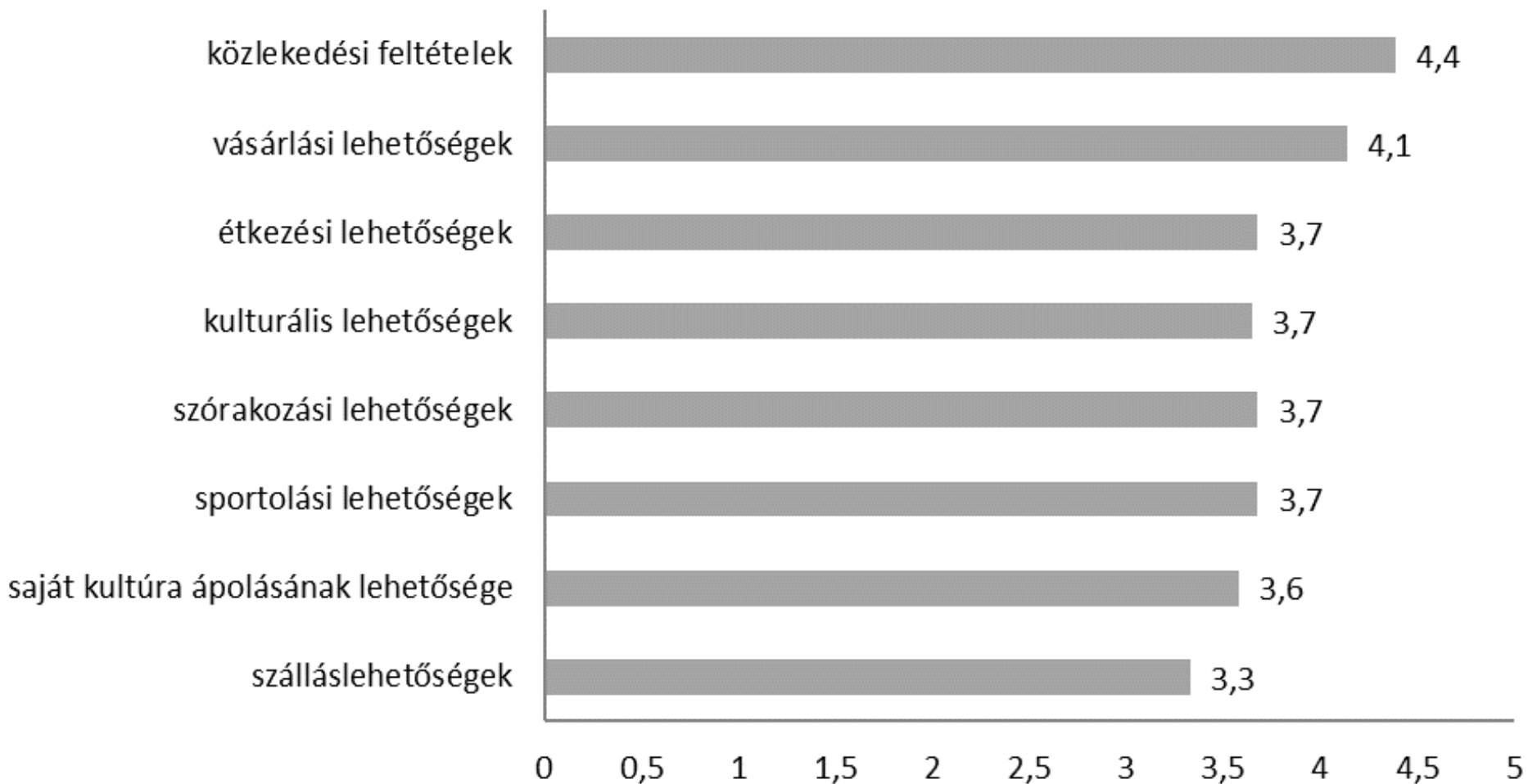

A kitöltők elégedettsége a fogadóegyetem által nyújtott szolgáltatásokkal a magyarországi tanulmányok megkezdése előtt

Értékelj 1-től 5-ös skálán, ahol az 5-ös a legjobb!	doktori képzési szinten tanuló nemzetközi hallgatók (N=208)
Mennyire volt könnyű a kapcsolatfelvétel a magyar egyetemmel?	3,73
Mennyire voltál elégedett az információval, amit kaptál a felvételi folyamat során?	3,76
A magyar intézménytől kapott információk mennyire segítettek, hogy felkészülj az itteni tanulmányaidra?	3,54
A magyar intézménytől kapott információk mennyire segítettek, hogy felkészülj az itteni életre?	3,44

Külföldi PhD hallgatók a magyar doktori iskolákban

A hallgatók elégedettsége a magyarországi szolgáltatásokkal (N=200)

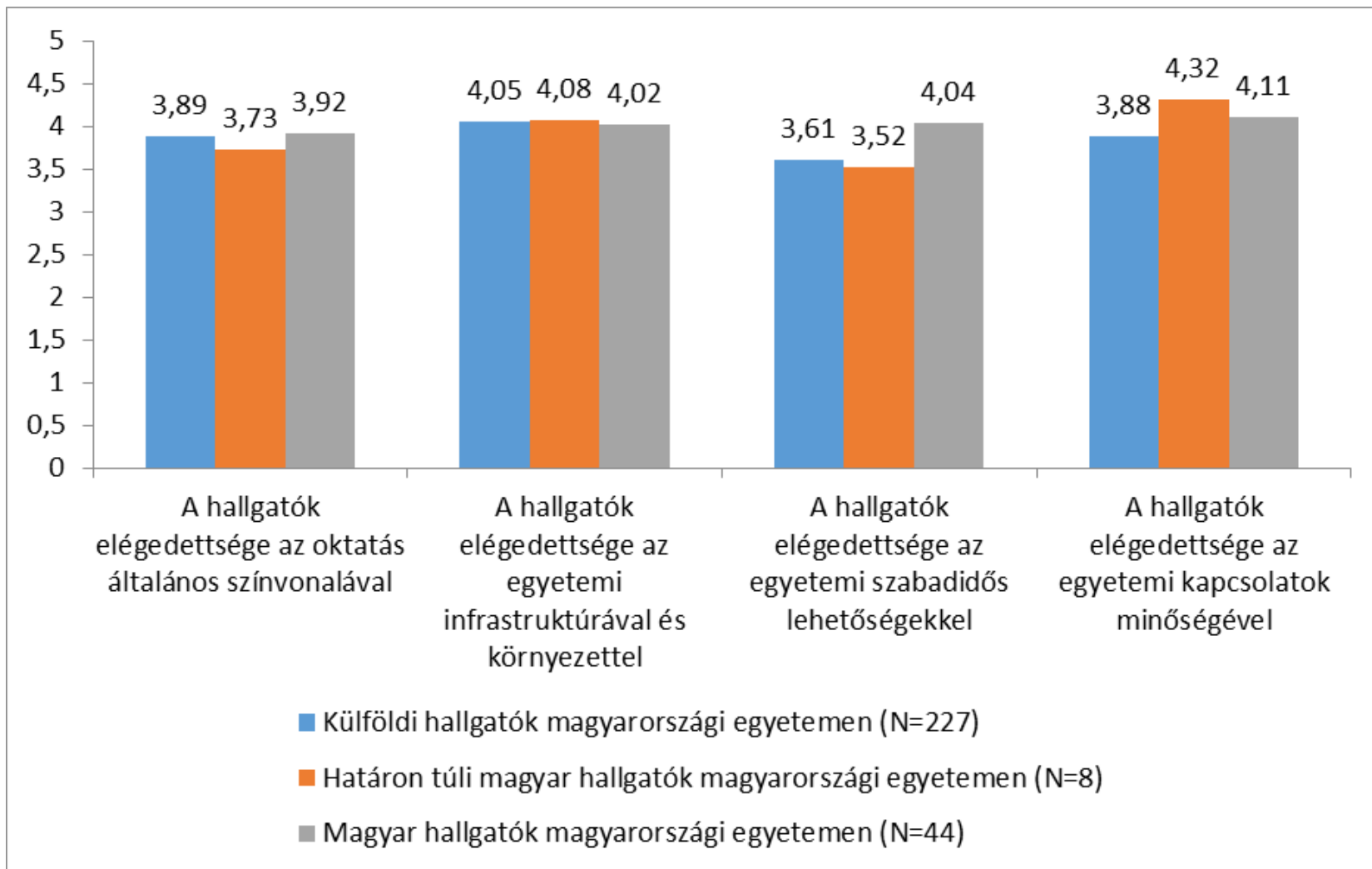
KÜLFÖLDI *STIPENDIUM HUNGARICUM* ÖSZTÖNDÍJAS PHD HALLGATÓK A MAGYAR DOKTORI ISKOLÁKBAN

A hallgatók elégedettsége a Stipendium Hungaricum szolgáltatásokkal

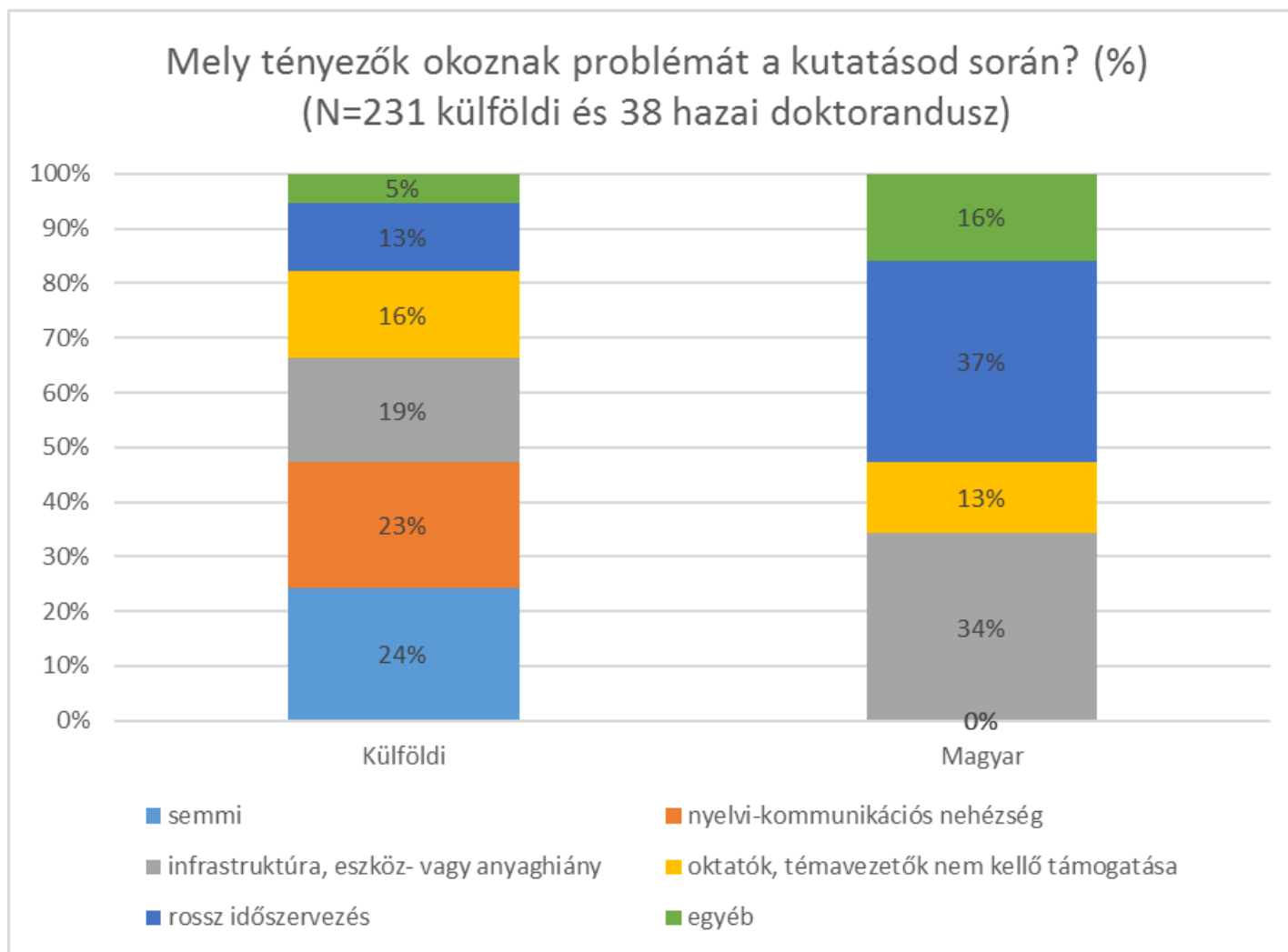
■ doktori képzési szinten (N=165)

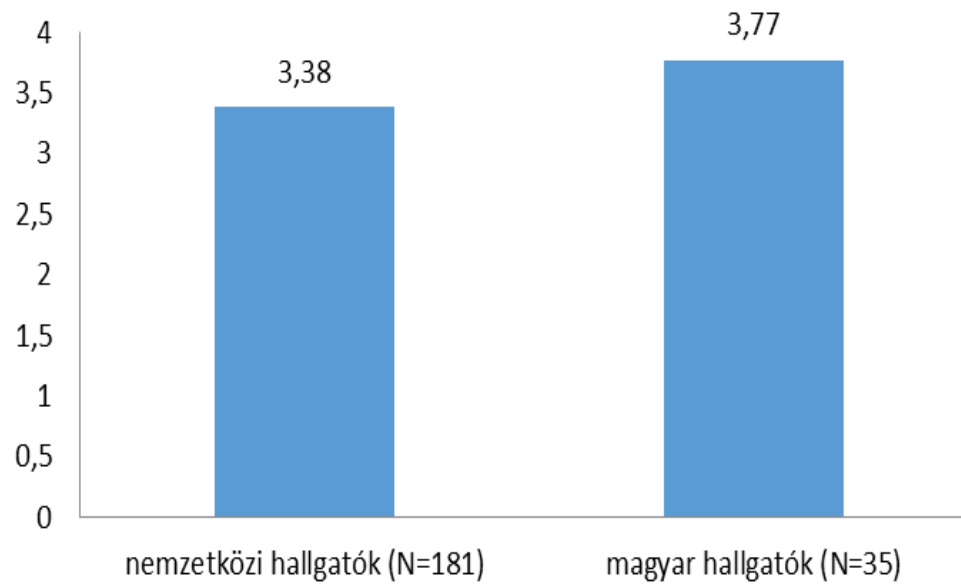
A KÜLFÖLDI PHD HALLGATÓK ÁLTALÁNOS ELÉGEDETTSÉGE A MAGYARORSZÁGI KÉPZÉSEKSEL

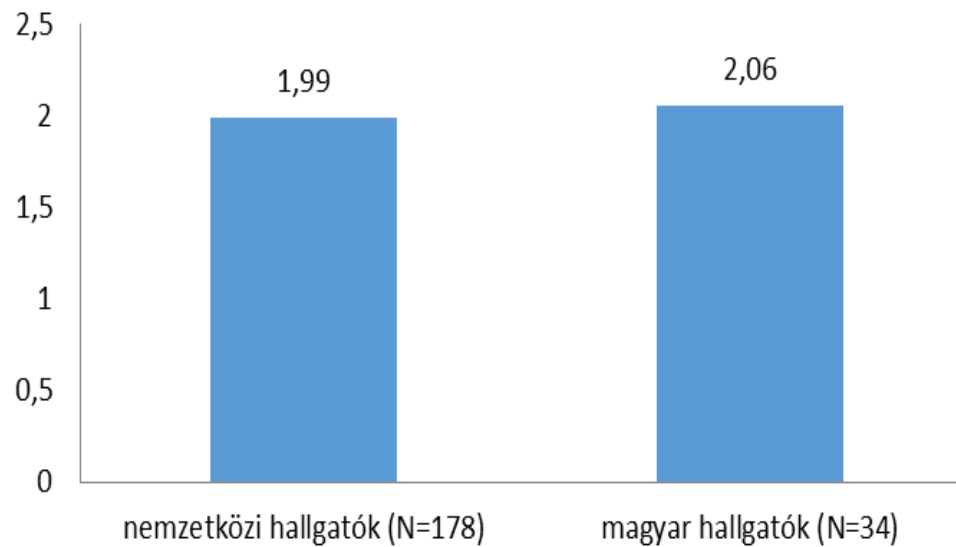
KÜLFÖLDI PHD HALLGATÓK KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGE

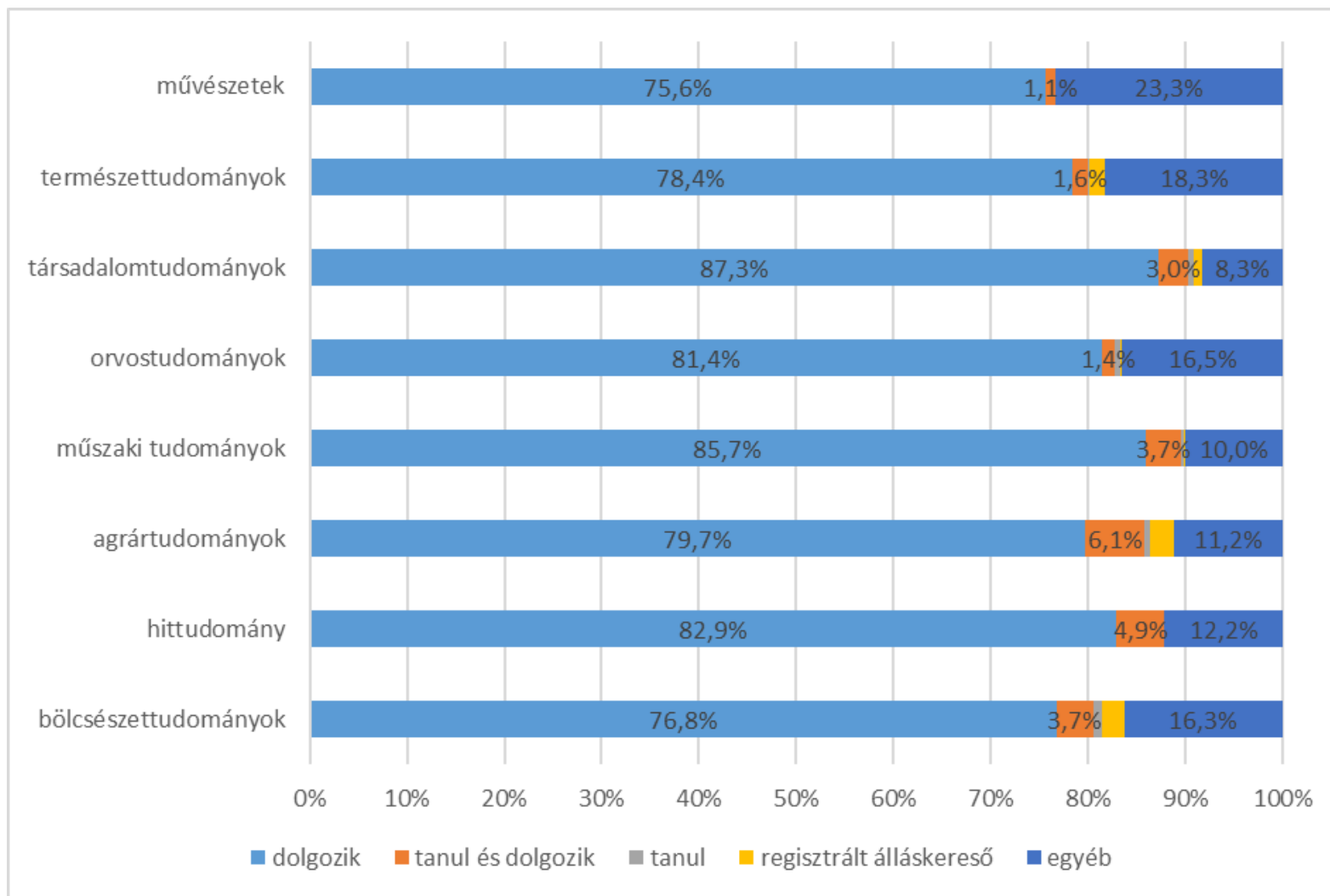
Mennyire támogató a képzés publikálás tekintetében?

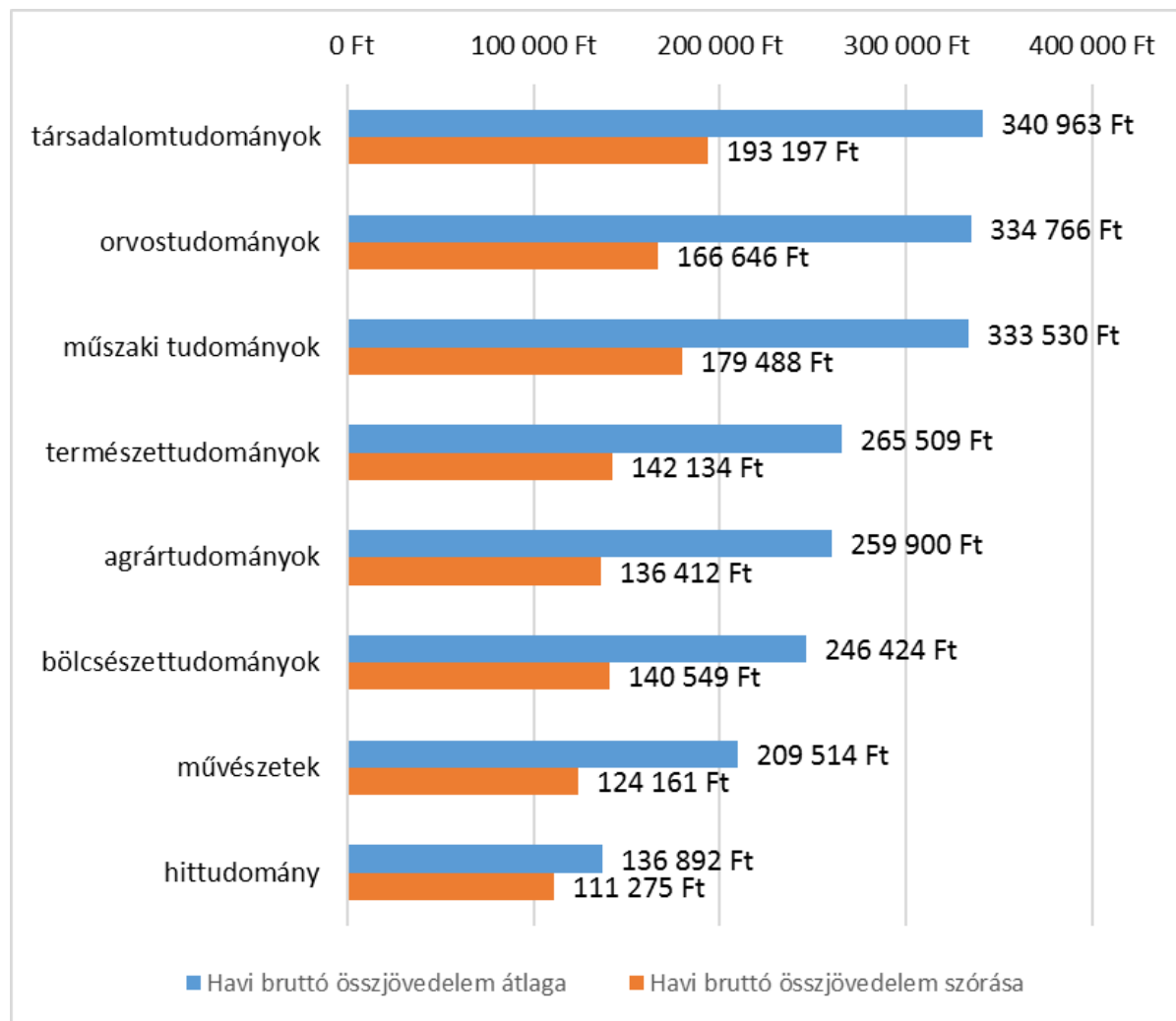
Kapsz kellő segítséget a nemzetközi konferenciákon való részvételhez?

A DOKTORI KÉPZÉS ÉS A MUNKAERŐPIAC

A DOKTORI KÉPZÉS ÉS A MUNKAERŐPIAC

Munkaerőpiaci szereplők véleménye a hazai doktori képzésről:

- Egyetemi képzés rekrutációja, vállalati szféra felé kevésbé nyitott
- Felhasználó –és gyakorlatorientált képzést várnának el
- Nemzetközi beágyazottság, PhD hallgatók „soft skilljeinek” fejlesztése

Összegzés

- A doktori iskolák nem motiváltak a nagy arányú mobilitásban
- Jó példák mutatkoznak a belső nemzetköziesedés terén (külföldi szakirodalom, tudásmegosztás)
- Az intézmények szervezeti szinten kevésbé vesznek részt a nemzetközi térben – egyéni aktivitások
- Nemzetköziesítési stratégiájuk nincs

Szakpolitikai javaslatok

- Növelni a (külföldi) doktori hallgatók számát
- Megteremteni a kedvező feltételeket külföldi professzorok bevonzásához
- Nyitni az üzleti szféra felé, új együttműködések keresése
- Gyakorlat-orientált doktori képzések felé való elmozdulás
- Több figyelmet szánni a kutatási tevékenységre a tantárgyi modulokkal szemben

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE